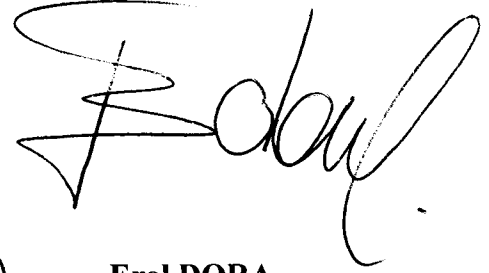

7566
24.04.2018**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Türkiye’de çocukları korumaya yönelik politikaların yetersizliğinin yanı sıra, sosyal ve ekonomik politikalardaki adaletsizlikler ne yazık ki çocukların içerisinde bulunduğu vahim tabloyu gün geçtikçe daha da ağırlaştırmaktadır. Bu temelde ülkemizde çocukları korumaya yönelik sorunun bütün boyutlarıyla araştırılması ve çocuklarımızın sağlıklı bireyler olarak yetişebilmesi hususunda alınabilecek önlemlerin ortaya konulması gayesiyle Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederim.

Erol DORA
Mardin Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Türkiye’de çocuk olmanın ve çocuk olarak yaşamının zorlukları giderek daha da artmaktadır. Çocuk yoksulluğu ve bu yoksulluğa bağlı olarak gelişen olgular; eğitim yoksunluğu, çocuk işçiliğini, çocukların suça ve şiddete sürüklenmesini, beslenme yetersizliklerini ve bu yetersizliklere bağlı olarak gelişen sağlık sorunlarını karşımıza çıkarmaktadır.

2012 yılında 601 bin olan 15-17 yaş arası çocuk işçi sayısı, 2016 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 709 bin olmuştur. Aynı TÜİK verilerine göre çocuk işçilerin % 78’i yani 558 bin çocuk, kayıt dışı çalışmaktadır. Ne acıdır ki, 2018 yılının ilk üç ayında 3 tarım emekçisi çocuk, çalışırken hayatını kaybetmiştir. Her 10 çocuktan 8’inin kayıt dışı ve köle emeği koşullarında çalıştırıldığı bu düzensiz ve güvencesiz sistem, çocuk emeği sömürsünün giderek daha fazla derinleşmesine yol açmaktadır.

Bütün şehirlerimizde küçücük bedenleriyle çalışmak zorunda bırakılan çocuk işçilere, savaştan kaçıp aileleriyle Türkiye’ye sığınan Suriyeli mülteci çocuklar da eklenmiştir. Günlük 10-15 lira için en az 13 saat çalışan, eğitimine ara vermek zorunda kalan ya da okulu terk eden, tekinsiz sokaklarda her türlü istismara ve şiddete maruz kalan çocuklar gerçekliği ile karşı karşıya kalınmıştır.

Türkiye’de okul çağında yaklaşık 850 bin Suriyeli çocuk yaşamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)’nin 2017 tahminlerine göre; 490 binden fazla Suriyeli çocuk ülkenin çeşitli yerlerinde okullara kayıtlı görünmesine karşın 380 binden fazla çocuk okula gidememektedir.

Adalet Bakanlığı verilerine göre, Türkiye’de çocuk istismarıyla ilgili dava sayısı, son 10 yılda yaklaşık 3 kat artmıştır. Adalet verileri, yılda ortalama 8 bin çocuğun cinsel istismara uğradığını ortaya koymaktadır. 2018 yılının; Ocak ayında basına yansıyan haberlerden 147, Şubat ayında 30 ve Mart ayında ise 269 çocuğun cinsel istismara uğradığı bilgilerine ulaşılabilmektedir.

Adalet Bakanlığı’nın Ağustos 2017 verilerine göre; Türkiye’de ceza infaz kurumlarında 12-17 yaş arası toplam 2 bin 800 çocuk tutuklu veya hükümlü bulunmaktadır. Diğer taraftan anneleriyle cezaevinde bulunan çocuk sayısı ise 624 olarak açıklamıştır.

İnsan Hakları Derneği’nin (İHD) verilerine göre; çocuk tutuklu ve hükümlülere kötü muamele ve işkence iddialarıyla ilgili birimlere 2015 ve 2016 yıllarında dörder ve 2017 yılında ise 10 başvuru yapıldığı kaydedilmiştir. Adalet Bakanlığı’nın verilerine göre; 2009’dan 2017 yılına kadar 18 ile 21 yaş arasında 68 çocuk ve genç yaşamını yitirmiş, ölümler ‘şüpheli ölüm’ olarak kayıtlara geçmiştir.

Türkiye’de değişen yasalara ve uygulamalara rağmen adalet sistemi içindeki çocukların durumlarında bir gelişme olmadığı gibi sorunları da kamuoyuna tüm boyutlarıyla yansıtılmamaktadır.

Türkiye’de çocukları korumaya yönelik politikaların yetersizliğinin yanı sıra, sosyal ve ekonomik politikalardaki adaletsizlikler ne yazık ki çocukların içerisinde bulunduğu vahim tabloyu gün geçtikçe daha da ağırlaştırmaktadır. Bu temelde ülkemizde çocukları korumaya yönelik sorunun bütün boyutlarıyla araştırılması ve çocuklarımızın sağlıklı bireyler olarak yetişebilmesi hususunda alınabilecek önlemlerin ortaya konulması gerekmektedir.

GEREKÇE

Hukukumuzda göre, 17 yaşını doldurmamış bireyler “çocuk” statüsündedir. Çocuk statüsü, her insanın hukuken, özel hak ve ayrıcalıklarla donatılmış olan dönemini ifade eder. Bu dönemde insan hem temel hak sahibi eşit vatandaş, hem de ulusal ve uluslararası yasalardan kaynaklanan korunma altında olması gereken bedensel ve zihinsel olarak gelişmekte ve toplumsal yaşama hazırlanmakta olan bireydir. Dolayısı ile çocuk, yaş düzeylerine göre zihinsel ve fiziksel gelişimindeki farklılıkları da göz önünde tutularak, henüz yeterli olgunluk yaşına erişmemiş insandır.

Kapitalizmin şaşmaz bir biçimde başarılı olduğu yegâne şey, eşitsizlikleri ve adaletsizliği yeniden üretmektir. Dünyanın hemen hemen her yerinde bu eşitsiz ve adaletsiz düzenin değişmez kaybedenleri ne yazık ki çocuklar olmaktadır.

Türkiye’de çocuk olmanın ve çocuk olarak yaşamanın zorlukları giderek daha da artmaktadır. Türkiye’de çocuk olmanın acı reçetesine çocukları korumaya yönelik politikaların yetersiz kalması eklenince, çocukların uğradığı ayrımcılık ve sömürüyü büyötmektedir. Çocuk yoksulluğu ve bu yoksulluğa bağlı olarak gelişen olgular; eğitim yoksunluğu, çocuk işçiliğini, çocukların suça ve şiddete sürüklenmesini, beslenme yetersizliklerini ve bu yetersizliklere bağlı olarak gelişen sağlık sorunlarını karşımıza çıkarmaktadır.

Küresel kapitalist sistemin özellikle emek-yoğun ve görece az vasıf gerekseyen sektörlerde, çocuk emeğini esnek, güvencesiz, itaatkâr ve ucuz olduğu için tercih etmesi, gelişmekte olan ülkelerde çocuk işçiliği ve çocuk emeği sömürüsünü önemli bir sorun boyutuna taşımaktadır. Çocuk işçiliği, çocuğun zihinsel, bedensel, ruhsal ve genel olarak sosyal gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

DİSK/Genel İş Sendikası'nın "Türkiye'de Çocuk İşçi Olmak" adlı raporuna göre ülkemizde 2012 yılından itibaren çocuk işçi sayısı artış göstermektedir. 2012 yılında 601 bin olan 15-17 yaş arası çocuk işçi sayısı, 2016 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 709 bin olmuştur. Aynı TÜİK verilerine göre çocuk işçilerin % 78'i yani 558 bin çocuk, kayıt dışı çalışmaktadır. Ne acıdır ki, 2018 yılının ilk üç ayında 3 tarım emekçisi çocuk, çalışırken hayatını kaybetmiştir. Her 10 çocuktan 8'inin kayıt dışı ve köle emeği koşullarında çalıştırıldığı bu düzensiz ve güvencesiz sistem, çocuk emeği sömürsünün giderek daha fazla derinleşmesine yol açmaktadır.

Çocuk işçiliğini ortaya çıkaran nedenler arasında yoksulluk önemli bir sorundur. Çocuklarda yoksulluk; çocukların yaşama, zihinsel ve bedensel gelişme açısından ihtiyaçlarını karşılayamamalarının yanı sıra, çocukların çok erken yaşlarda çalışma hayatına katılarak ucuz ve güvencesiz işgücü olmalarına neden olmaktadır. Ülkemizde çocuk işçiliğinin artışında, çocuk yoksulluk oranının yüksek olmasının önemli bir etkisi söz konusudur. Türkiye, AB ülkeleri ile karşılaştırıldığında % 25,3 çocuk yoksulluğu oranıyla en fazla çocuk yoksulluğunun yaşandığı ülkedir.

Yoksulluk ve günlük geçim ihtiyacının sağlanmasının zorluğu karşısında çocuklar, günlük sıcak paranın kazanıldığı, herhangi bir eğitim ve yetenek gerektirmeyen daha denetimsiz bir alan olan sokakta çalışmaya veya çalıştırılmaya yönlendirilmektedir. Türkiye'de sokakta çalışan çocukların, sokaktaki tüm risk ve tehlikelere açık bireyler oldukları ve zamanla suça eğilimli hale geldikleri gözlemlenen bir olgudur.

Bütün şehirlerimizde küçük bedenleriyle çalışmak zorunda bırakılan çocuk işçilere, savaştan kaçıp aileleriyle Türkiye'ye sığınan Suriyeli mülteci çocuklar da eklenmiştir. Günlük 10-15 lira için en az 13 saat çalışan, eğitimine ara vermek zorunda kalan ya da okulu terk eden, tekinsiz sokaklarda her türlü istismara ve şiddete maruz kalan çocuklar gerçekliği ile karşı karşıya kalmıştır.

Türkiye'de okul çağında yaklaşık 850 bin Suriyeli çocuk yaşamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'nin 2017 tahminlerine göre; 490 binden fazla Suriyeli çocuk ülkenin çeşitli yerlerinde okullara kayıtlı görünmesine karşın 380 binden fazla çocuk okula gidememektedir.

Kayıtlı olmayanlar bu rakamlara dâhil değilken, kayıtlı olmasına rağmen okula düzenli olarak gidemeyen mülteci çocukların rakamı ise net değildir. Bu durum, yüz binlerce Suriyeli mülteci çocuğun kayıp kuşak olduğunun, her türlü istismarla yaşamak zorunda kaldıklarının, korunmadıklarının ilanıdır.

Adalet Bakanlığı verilerine göre, Türkiye'de çocuk istismarıyla ilgili dava sayısı, son 10 yılda yaklaşık 3 kat artmıştır. Adli sicil kayıtlarına göre ise, son 5 yılda çocuk istismarı dava

sayısında yüzde 50 oranında artış kaydedilmiştir. Adalet verileri, yılda ortalama 8 bin çocuğun cinsel istismara uğradığını ortaya koymaktadır.

Çocuk Fuhşuna, Çocuk Pornografisine ve Çocukların Cinsel Amaçlı Ticaretine Son (ECPAT) Uluslararası Ağı 2015 yılı Türkiye Raporu'na göre; çocuklar, Türkiye'de cinsel şiddete en fazla maruz kalan grubu oluşturmakta ve Türkiye'deki cinsel suçların yüzde 46'sı çocuklara karşı işlenmektedir. Türkiye, cinsel istismar amacıyla insan ticareti ve çocuk evlilikleri nedeniyle, Küresel Kölelik Endeksi'nde modern köle sayısında da Avrupa'da birinci konumunda yer almaktadır.

2018 yılının; Ocak ayında basına yansıyan haberlerden 147, Şubat ayında 30 ve Mart ayında ise 269 çocuğun cinsel istismara uğradığı bilgilerine ulaşılabilmektedir. Oysa her çocuğun korunma ve bakımdan yararlanma hakkına sahip ve devletin ise, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alma ve gerekli teşkilâtı kurmakla ödevli olduğu kabul edilmektedir (Anayasa m.41/I-II).

Adalet Bakanlığı'nın Ağustos 2017 verilerine göre; Türkiye'de ceza infaz kurumlarında 12-17 yaş arası toplam 2 bin 800 çocuk tutuklu veya hükümlü bulunmaktadır. Diğer taraftan anneleriyle cezaevinde bulunan çocuk sayısı ise 624 olarak açıklamıştır.

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) verilerine göre; çocuk tutuklu ve hükümlülere kötü muamele ve işkence iddialarıyla ilgili birimlere 2015 ve 2016 yıllarında dörder ve 2017 yılında ise 10 başvuru yapıldığı kaydedilmiştir. Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre; 2009'dan 2017 yılına kadar 18 ile 21 yaş arasında 68 çocuk ve genç yaşamını yitirmiş, ölümler 'şüpheli ölüm' olarak kayıtlara geçmiştir.

Türkiye'de değişen yasalara ve uygulamalara rağmen adalet sistemi içindeki çocukların durumlarında bir gelişme olmadığı gibi sorunları da kamuoyuna tüm boyutlarıyla yansıtılmamaktadır. Adalet sistemi içindeki çocuklar sorununun çözümü için ivedilikle sorunun ne olduğunun iyi anlaşılması ve iyi anlatılması gerekmektedir.

Türkiye'de çocukları korumaya yönelik politikaların yetersizliğinin yanı sıra, sosyal ve ekonomik politikalardaki adaletsizlikler ne yazık ki çocukların içerisinde bulunduğu vahim tabloyu gün geçtikçe daha da ağırlaştırmaktadır. Bu temelde ülkemizde çocukları korumaya yönelik sorunun bütün boyutlarıyla araştırılması ve çocuklarımızın sağlıklı bireyler olarak yetişebilmesi hususunda alınabilecek önlemlerin ortaya konulması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması elzemdir.

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÜ
HDP İzmir Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

Ayhan BİLGİN
HDP Kars Milletvekili

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

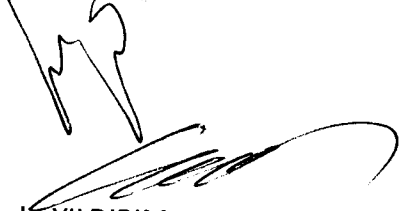
Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili

